

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasi): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 6. marca 1915.

Leto III.

Kmetovalcem Avstrije!

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so pospravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagovaje velike težave so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi prinaša bližajoča se pomlad poljedelstvu običajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Radi tega je letošnje spomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pripravljenost vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomladi obdelovali polje, je poklicanih pod orožje in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Pred vsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrt, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako je lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obdelanje proti deležu donosa.

Vsadé naj se pred vsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pše-

Podlistek.

Jetnik št. 54.

V prostoru, ki ga je slabo razsvetljevala jutranja svetloba, prodirajoča skozi zamreženo okno pod stropom, je bilo 6 jetnikov. Vsi so bili v enakih sivih ohlapnih oblekah, le naši na vratnikih so bili različni. Bile so tiste karakteristične kriminalne osebe, odurnega, surovega obnašanja. Na njih je ležal plesnivi zrak polmračnega prostora, odseval je v kalnih očeh, na razoranih, podivjanih obrazih je utisnilo življenje žalosten znak njihove notranjosti. Družba peterih je sedela skupaj na dveh klopeh, eden pa je ležal, ne meneč se za ostale na primitivnem ležišču, z obrazom skritim v rokah.

Enakomerno stopanje straže po kamenitem hodniku je prestalo in v vratih so zarožljali ključi. Težka roka je odmaknila zapahe in na pragu se je pojavil poddesetnik, s šopom ključev v rokah, za njegovim hrbtom pa straža z nasajenim bajonetom.

Družba je utihnila in vstala, tudi samotni jetnik je vzdignil glavo in planil na noge.

Poddesetnik je to opazil in z divjo gesto planil k postelji.

„Lenoba nesramna, kdaj se mora vstati? Jaz ti bom pokazal, uporneš! Danes itak ne dobiš nobene jedi, drugače bi ti že jaz za tvoje obnašanje preskrbel primeren post. Za danes te bom samo nagnal pomagat en teden v avgmentacijsko skladišče, drugič ti bo pa profos postregel s temnico, da boš imel čas spati par dni ob koncertu lačnega želodca.

Jetnik št. 54 je stal tih, hipno je val krvi pobarval blede lice in zaiskrile so se modre oči. Pa so se zopet stisnile ustnice in pobesile trepalnice. Nem vzdih je edino izdajal težak notranji boj.

Poddesetnik je stal tako blizu jetniku, da se ga je dotikal s prsi. Mirno obnašanje jetnika mu je vzbudilo prijetno razpoloženje, v katerem se je hotel popolnoma razpasti. Posebno mu je ugajalo, da je ostala petorica z vidnim veseljem požirala njegovo robotost, kakor, da se raduje položaja svojega sotrpina.

„Cigan,“ je nadaljeval poddesetnik, „cel dan plega in snuje načrte. Ali hočeš uteci, da še koga umoriš? Pri nas ni nobene razlike. Plemenitaš ali delavec, meščan ali kmet, morilec je morilec in vsak hudodelec zasluži svojo kazen.“

nica in jara rž, ki ne dajeti povsodi zanesljive in cele žetve, zahtevati posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje **ječmen in oves**, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev **fižola in graha**, ki tudi v slabi zemlji dobro uspevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne razmere **pridelovanje zelenjave** tudi na polju, naj se po možnosti nasadi **zgodnji krompir** in **zgodnja zelenjava**, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lotijo saditve zgodnjega krompirja in zgodnje zelenjave.

Posebno važna je pravilna **gojitev hišnih vrtov na deželi**; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem priprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namakanjem i. dr., raznovrstna zelenjava za domačo porabo v veliki množini in preje, kakor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog sladkorja, je **znatna omejitev saditve sladkorne pese** gospodarsko opravičena, pa radi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelok zelo zmanjšati, tudi potrebna. Zemlja, ki postane vsled tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabem zemlji zanesljiv pridelok.

Štedite semena in uporabljajte pri sejanju po možnosti sejalni stroj. Noben komad

tega stroja naj ne počiva v času setve. Priprava naj služi ne samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažujte načelo:

Dobro obdelaj zemljo, sejaj na redko in krepko pognoji!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za krmo, naj se le toliko naseje, ozir. nasadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za človeško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo surovin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi **jaro ogrščico in jaro repico**. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelovanje najvažnejših krmil, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja prekinjen, se bodo vsled večjega popraševanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, **lan in konopljo**, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo konoplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je njena kultura še v spominu, zopet hitro oživila, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

Kmetovalci Avstrije!

Uvažujte nasvete svojih deželnih korporacij in zadrug, ki so poklicane pomagati Vam s svetom

Motril je jetnika z všito številko 54 in z zaničevanjem plunil, ko je zapazil ozke in fine roke in lične poteze jetnikove. Ostriženi lasje in obleka so kazale jetnika, vse drugo pa človeka, ki je na ne navaden način zašel v to družbo.

„Vzemi vrhno sukno in odejo in hajd z menoj!“ je končno ukazal poddesetnik, med tem ko je do tedaj nepremično stoječi jetnik prijel ukazane stvari in napravil nekaj negotovih korakov proti vratom. Tu je stopil jetnik naprej, dva vojaka ob strani in poddesetnik kot zadnji.

Zopet so zarožljali ključi, zapahi so se zaprli in petorica je ostala sama.

Straža je jetnika št. 54 vodila po dolgem hodniku. Končno so zavili na desno in se ustavili pri nizkih železnih vratih.

Poddesetnik jih je odklenil in molče pokazal jetniku naprej. Komaj je ta prestopil prag in se z naslednim korakom zadel ob lesen oder, ki je predstavljal postelj, je zaloputnil poddesetnik vrata, porinil čez okno lesen zastor in se rožljaje s ključi oddaljeval. S počasnimi koraki, ki so umirali po dolgem hodniku je odhajala tudi straža in jetnik št. 54 je stal sam, zaprt v ozki, popolnoma temni luknji.

Dokler so odmevali koraki odhajajočih je stal kakor v polzavesti in poslušal zadnjo sled izdajajočo tuje življenje v bližini.

Nato je iztegnil roko. Zadela je ob zid. Tipal je dva koraka in zadel ob nasprotno steno.

Pred njim je bil leseni oder, kjer je ležala odeja. Ko je s tipanjem določil lego odra je pričel razgrinjati po njem odejo popolnoma mehanično, ne da bi vedel kaj počne.

Hipoma se je stresel. Mokrotni, mrzel zrak ga je spravil iz otopelosti. Z globokim vzdihom je padel preko odra in obležal nepremično.

Sunkoma je dihal, brezvezne misli, polzavestne, kakor pri človeku, ki ga muči mrzlica, so se vrstile v divji vrsti. Čuti so mu otopeli, le spomin je deloval živeje, kakor navadno.

Jetnik št. 54 je zašel v svoje prejšnje življenje. Več ni eksistirala ječa, ne tiste žalostne surove postave, edina družba in okolica njegova, spomin ga je prestavil nazaj v dobo, ko je kot gardni poročnik Ladislav pl. Levinski živel krasno in zabavno življenje.

Vse aventure mladega moža so šle ko epizode brez sledu mimo, lepa grofica Olga pa je napravila konec površnim ljubezenskim zgodbicam Ladislavovim.

Bilo je na pomladnji konjski dirki. Pl. Levinski se je pripeljal sam s svojim slugo na elegantnem vozu. Na dirkališču se je takoj izgubil med občinstvom. Iskal si je novih lavorik na svojem polju, ki

in dejanjem, pokorite se rade volje ukazilom ževtenih komisij in občin, ki jim je bila z Najvišjim pooblastilom poverjena posebna skrb za obdelovanje polja, izpolnjujte zvesto svojo častno dolžnost kot reditelji države in gospod Bog bo blagoslovil Vašo setev.

Na Dunaju, dne 14. februarja 1915.

C. kr. poljedelski minister:

Zenker s. r.

Svetovna vojna.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Uspeh ob dolenjem Sanu. — Odbit ruski napad na Volovec. — Velika bitka ob Dnjestrju.

Uradno razglašajo, dne 14. februarja:

Ako izvzamemo posamne živahne topovske boje in mestoma spopade, je vladal na poljsko-gališki fronti večinoma mir.

Situacija v Karpatih je v splošnem neizpremenjena.

V včerajšnjih bojih ob gorenjem Sanu smo v naskoku zavzeli neko višino ter ujeli 5 častnikov in 198 mož.

Severno od gorskega prelaza Volovec je skušal sovražnik, izrabljajoč snežni metež, prodreti v trdovratnem napadu na pozicije, ki so jih zavzemale naše čete.

Naval smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika ter ujeli 300 Rusov.

Boji južno od Dnjestra se razvijajo še dalje na obsegu in razsežnosti.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

so ga tvorili konji in ženske. Našel je mnogo znancev in znank, pa je šel ležerno mimo. Ni našel nikjer pravega interesa. Šel je počasi k svojemu vozu, kjer je pozabil svoj binokel. V tem se je pričela dirka in zato je stopil na voz in iz ekvipaže opazoval razvoj. Med konji je bilo nekaj znanih, zato se je zatopil v opazovanje. Šele, ko je prvi konj dosegel cilj, se je obrnil po okolici. Krog njegove ekvipaže je bilo nekaj avtomobilov. V enem izmed njih je stalo dvoje gospej v športnih oblekah. Morali sta biti sestri. Bili sta živahni, smejali sta se, ozirali po gledalcih in veselo kritizirali in komentirali vse, kar sta opazili.

Ladislav je opazil, da ga večja izmed gospej pogleduje in živo razgovarja s svojo sestro. Postal je pozoren in tudi njemu je ušel pogled mimo binokla k nji.

Prišla je na vrsto dirka čez zapreke. Tu je bil pripravljen tudi Levinskega dirkač „Freja“. Ko so jokeyi vodili konje v koraku mimo gledalcev in so se vršile stave, sta tudi obe gospe na prigovarjanje njenega spremljevalca stavili na „Frejo“ po sto kron. Drugi so se zopet navduševali za „Firebranda“, nevarnega tekmeca „Freje“.

(Dalje prihodujič.)

Pri Grybovu so naše čete zavzele več oporišč. | Uspešni boji južno od Dnjestra. — 3338 Rusov ujetih.

Uradno razglašajo, dne 25. februarja opoldne.

V ruski Poljski nobene izpremembe.

Na zapadno gališki fronti smo vjeli pri navalu neke bojne skupine, ki je iztrgala Rusom vzhodno od Grybowa več oporišč, 500 mož in uplenili 6 strojnih pušk.

V Karpatih je zopet zapadel močan sneg, ki vpliva na bojno aktivnost.

Splošna situacija se ni izpremenila.

Napad naših čet v bojih južno od Dnjestra napreduje z uspehom.

V bojih dne 21. in 22. februarja smo ujeli 10 častnikov in 3338 mož.

V Bukovini vlada mir.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Boji pri Przedborzu. — Odbiti ruski napadi v dolini Ondawe in ob Wolowcu. — 1240 ujetih Rusov.

Uradno razglašajo:

V ruski Poljski se je vnel včeraj v bojnih sektorjih vzhodno od Przedborza živahen topovski boj.

Na ostali fronti severno od Visle in v zapadni Galiciji je vladal večinoma mir.

V Karpatih so se ponesrečili sovražni napadi v dolini reke Ondawe, kakor tudi na naše pozicije severno gorskega sedla Wolowec.

Pri zavzetju neke višine smo v bojih v jugovzhodni Galiciji znova ujeli 1240 Rusov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Boji ob őrti Suohotkawyszkw. — Odbit ruski napad v dolini reke Opor. — Borba v jugovzhodni Galiciji še traja.

Uradno razglašajo, dne 27. februarja:

Na poljsko-gališki meji mestoma živahen topovski boj.

V Karpatih je splošna situacija neizpremenjena. V odseku Suhotka-Wyszkw se vrše srditi boji. Tu smo po ljutem boju, mož proti možu, s težkimi izgubami za sovražnika, odbili ponoven napad na naše pozicije v dolini reke Opor.

Napadajoči IX. finski strelski polk je pustil ob naših pozicijah 300 mrtvih in najmanj toliko ranjenih.

730 mož tega polka smo ujeli neranjenih.

Z veliko trdovratnostjo se vršiči boji v jugovzhodni Galiciji še trajajo.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Uradno se razglašajo, dne 28. februarja:

Na Poljskem in v zapadni Galiciji se ni zgodilo ničesar bistvenega. Vršili so se le artiljerijski boji.

Na karpatski fronti so se vršili boji v prostoru pri Wyszkwu ter južno od Dnjestra.

Situacija se v zadnjih dneh ni spremenila.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

**Uspešni boji v Karpatih. — 2000 Rusov ujetih. —
Ljute borbe južno od Dnjestra.**

Uradno razglašajo, dne 1. marca opoldne:

Uspešni boji v zapadnem delu karpatske fronte so spravili več ruskih predpozicij v našo posest.

Pri tem smo ujeli 19 častnikov in 2000 mož ter uplenili mnogo vojnega materijala.

V prostoru južno od Dnjestra se po prihodu ruskih ojačenj razvijajo srditi boji.

Vsi napadi sovražnika, ki jih je poskušal na naše pozicije, so se ponesrečili s težkimi izgubami.

V Poljski in v zapadni Galiciji so se tudi včeraj vršili samo topovski boji.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Ruski napadi v Karpatih odbiti. — Južno od Dnjestra boji še trajajo.

Uradno razglašajo, dne 2. marca:

V Karpatih smo v zapadnem delu odbili številne ruske napade ter vzdržali pozicije in višine, ki so jih naše čete zavzele v preteklih bojih.

Južno od Dnjestra boji še trajajo.

Tudi včeraj smo krvavo odbili sovražne napade ter vzdržali izvojevano ozemlje proti številno čisto premočnim sovražnim četam.

V Poljski in v zapadni Galiciji samo artiljerijski boj.

V Bukovini vlada mir.

Na južnem bojišču je položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Z nemško-ruskega in nemško-francoskega bojišča.

Odbit ruski napad pri Grodnu in Sztabinu. — Pri Krasnyboru še trajajo boji. — Pri Przasnyczu so Nemci ujeli 1200 mož.

Veliki glavni stan, dne 24. februarja:

Vzhodno bojišče. Brez truda smo odbili ponovni ruski naval iz Grodna.

Jugovzhodno od Augustowa se je posrečilo Rusom na dveh točkah prekoračiti reko Bobr.

Pri Sztabinu smo zopet potisnili sovražnika; v okolici Krasnybora boj še traja.

Pri Przasnyczu smo ujeli 1200 mož in uplenili 2 topa.

Vzhodno od Skerniewic smo odbili ruski nočni napad.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci so zavzeli Przasnysz in ujeli 10.000 Rusov. — Rusi so zasedli s 5kratno premočjo Mogily.

Veliki glavni stan, dne 25. februarja:

Vzhodno bojišče. Boji ob Njemenu, Bobru in Narewu še trajajo.

Trdnjavi podobno izgrajeno mesto Przasnysz so včeraj po trdovratnem boju zavzele vzhodnopruske rezervne čete. Ujeli smo nad 10.000 mož ter uplenili nad 20 topov, celo zalogo strojnih pušk in zelo mnogo materijala.

V drugih bojih severno od Visle smo v zadnjih dneh ujeli 5000 mož.

V Poljski južno od Visle so Rusi zasedli z napadom, ki so ga izvršili s petkratno premočjo, predtrdbo Mogily, jugovzhodno od Bolimowa.

Sicer ničesar bistvenega.

Zabeležbe vredno je, da je poveljnik ruske 57. rezervne divizije, ki smo ga vjeli pri Augustowu, izpraševal nemške častnike, ako je res, da bo v kratkem padel Antwerpen, ki ga oblegajo Nemci.

Ko so mu na to pojasnili položaj na zapadu, ni hotel verjeti, da bi se nahajala nemška zapadna armada na francoskih tleh.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ruski napadi pri Grodnu, Lomzi in Przasnyczu. — 1100 Rusov pri Kolnu ujetih.

Veliki glavni stan, dne 27. februarja:

Vzhodno bojišče. Severozapadno od Grodna, zapadno od Lomze, in južno od Przasnysz, so nastopile nove ruske čete, ki so pričele z napadom.

Ob Skrodi, južno od Kolna smo ujeli 1100 mož.

Z desnega brega Visle nimamo poročati ničesar posebnega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci so odbili Ruse pri Grodnu in ob Omulewu ter ujeli 1800 mož. — Pri Przasnyczu so se izognili premočnim sovražnim četam.

Veliki glavni stan, dne 28. februarja:

Vzhodno bojišče. Severozapadno od Grodna so včeraj nastopile nove ruske čete.

Naš protinapad je potisnil Ruse v predpozicije pri trdnjavi.

Ujeli smo 1800 mož.

Severozapadno od Ostrolenke smo ob Omulewu odbili sovražni napad.

Premočnim četam, ki so prodirale z juga in vzhoda na Przasnysz, so se naše čete izognile v okolico, severno in zapadno od tega mesta.

Južno od Visle ničesar novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Na Poljskem bojišču ni bistvenih izprememb.

Veliki glavni stan, dne 1. marca:

Vzhodno bojišče. Ruske napade severno od Lomze in severozapadno od Ostrolenke smo odbili.

Sicer ničesar bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti ruski napadi na Poljskem.

Veliki glavni stan, dne 2. marca:

Vzhodno bojišče. Ruski navalni severovzhodno in južno Avgustovskega lesa so bili brezuspešni.

Ruske nočne napade severovzhodno od Lomze in vzhodno od Plocka smo odbili.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemško uradno poročilo s francoskega bojišča.

Veliki glavni stan, dne 24. februarja:

Zapadno bojišče: V okolici Perthesa v Champagni so Francozje izvršili včeraj popoldne napad

z 2 pehotnima divizijama. Na več točkah so se vneli srditi boji mož proti možu. Vsi ti boji so se odločili nam v prilog. Sovražnika smo s težkimi izgubami potisnili v njegove pozicije.

V Vogezih so naši napadi proti Sulzernu in Ampferlbachu (zapadno od Stossweierja) napredovali.

V bojih zadnjih dni smo ujeli 800 mož. Sicer ničesar bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Odbiti francoski napadi v Champagni.

Veliki glavni stan, dne 25. februarja:

Zapadno bojišče. V Champagni je nasprotnik včeraj nadaljeval svoje obupne napade. Kakor vsi prejšnji, so ostali tudi ti napadi brez vsakega najmanjšega uspeha, dasi je sovražnik uporabljal močne čete.

Sicer ničesar bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Boji v Champagni in pri Verdunu.

Veliki glavni stan, dne 27. februarja:

Zapadno bojišče. V Champagni so Francozje včeraj in danes ponoči znova izvršili napad z močnimi četami. Boj še traja na posamnih točkah. Sicer smo napad odbili.

Severno od Verduna smo napadli del francoskih pozicij. Borba še traja.

Z ostale fronte nimamo poročati ničesar bistvenega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspehi v Champagni, pri Verdunu in v Vogezih.

Veliki glavni stan, dne 28. februarja:

Zapadno bojišče. V Champagni je sovražnik tudi včeraj nadaljeval svoje navale.

Napad smo odbili v celem obsegu. — Južno od Malancurta (severno od Verduna) smo v naskoku zavzeli več zaporednih postojank. Slabi francoski protinapadi so se ponesrečili. Ujeli smo 6 častnikov, 250 mož in uplenili 4 strojne puške in 1 reflektor.

Na zapadnem obronku Vogezi smo vrgli po ljutem boju Francoze iz njihovih pozicij pri Blamontu-Bionville.

Naš napad je dosegel črto Verdinal-Bremernil, vzhodno od Badouvillerja, vzhodno od Cellesa; s tem napadom smo nasprotnika potisnili nazaj v širokosti 20 kilometrov in 6 kilometrov globoko.

Sovražnikovi poskusi, da bi zopet osvojil zavzeto ozemlje, so se ponesrečili. Pri tem je imel sovražnik težke izgube.

Takisto smo odbili tudi sovražne navale v južnih Vogezih.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zavrženi francoski napadi v Champagni in v Argonih.

Veliki glavni stan, dne 1. marca:

Zapadno bojišče. Pri Wervicqu severno od Lilla smo prisilili z obstreljevanjem neki angleški aeroplan, da se je spustil na tla.

Na nekaterih točkah naše fronte so Francozje zopet rabili, kakor že pred nekaj meseci, naboje, ki razvijajo pri detonaciji smrdeče in dušljive pline. Skode s tem niso povzročili nobene.

Naše pozicije v Champagni sta včeraj večkrat napadla najmanj dva armadna kora. Vse navale brez izjeme smo odbili po ljutih bojih mož proti možu.

V Argonih smo uplenili dva reflektorja.

Med vzhodnim obronkom Argonov in Vauquoisom so Francozje včeraj petkrat poskusili prebiti bojno črto. Napadi so se s težkimi izgubami za sovražnika ponesrečili.

Pozicije, ki smo jih zavzeli vzhodno od Budoilla, smo držali tudi včeraj proti sovražnim osvojevalnim poskusom.

Vrhovno armadno vodstvo.

Zmagoviti boji za Nemce v Champagni, v Argonih in Vogezih.

Veliki glavni stan, dne 2. marca:

Zapadno bojišče. Ponovni, zopet z močnimi četami izvršeni napadi v Champagni so se razbili večinoma že ob našem ognju. Sovražnik je imel ogromne izgube.

Boji na posamnih točkah mož proti možu so bili za nas vseskozi zmagoviti.

Naše pozicije so ostale trdno v naših rokah.

V Argonskem lesu smo zavzeli več jarkov, ujeli 80 mož in uplenili 5 metalcev min.

Nočne napade na Vauquois smo krvavo odbili.

Uspehe, ki smo jih zadnje dni izvojevali v Vogezih, smo vzdržali vkljub srditim protinapadom.

Snočni francoski napadi severovzhodno od Cellesa so bili združeni za sovražnika s posebno velikimi izgubami.

Vrhovno armadno vodstvo.

Bitka pri Limanovi-Lapanowu.

(Iz vojnega poročevalskega stana.)

(Dalje.)

Ta kriza na južnem krilu nadvojvodove armade je zahtevala obsežnih odredb, ki so pripravile novo stopnjo v razvoju bitke.

Zdi se nam potrebno, da tukaj razložimo splošni položaj, kakor ga je moglo armadno vodstvo dne 8. decembra zvečer pregledati.

Boroevičeva armada je ta dan pričela z ukazanim ji napadom ter se razprostrla proti severu. Zlasti se je začelo obkoljevanje ruskih sil, ki so se bile nahajale pri Bartfi, z juga in pa po že omenjeni, pri Lubotényju zbrani skupini z zapada; sovražnik pa se je bil nevarnosti še pravočasno ognil se tem, da je odkorakal čez Zboro. Zato je dobilo armadno poveljstvo ukaz, da nadaljuje napredovanje proti severu, obenem pa takoj odpošlje čim močnejše sile v najizdatnejših marših proti Novemu Sandecu, da tako ustavi premikanje Rusov od 8. k 3. armadi, vzdrži ločitev teh sovražnih armad ter da pride z Novega Sandeca ruskemu VIII. zboru za hrbet ali pa z okretom proti vzhodu podpira napad čez Karpate.

Znano je bilo, da se bližajo južnemu krilu nadvojvodove armade VIII. ruski zbor in močna konjenica,

proti ostalim silam te armade pa kakih 7 do 8 sovražnih divizij, deloma že zapletenih v boje v črti Rajbrot-Niepolomice, deloma pa prihajajočili po mostih čez Vislo na obeh straneh Novega Brzeskega.

Severno od Krakova do krajev zapadno od Novoradomska je bil boj utihnil; na prostoru južnozapadno od Piotrkowa so napadali Rusi; dalje proti severu do spodnje Visle so se borili Nemci za zmago.

Ob tem položaju je bilo potrebno, moč nadvojvodove armade in zlasti njegovega južnega krila na račun drugih, manj važnejših delov fronte za vedno novimi četami okrepiti. To se je doslej neprestano godilo, sedaj pa so šle še nadaljne čete peš iz Krakova v Wieliczko, dočim se je ena kombinirana brigada iz okolice Pilice po železnici porinila v Tymbark.

Boji 9. decembra do odločitve bitke.

Pomen bitke.

Dne 9. decembra so naše čete vzhodno od Stradomke druga drugo v gozdnih spopadih in v bojih za višine spretno podpirajoč si z naporom pridobile tal proti vzhodu.

Cilj severnega krila skupine fml. Rotha je bila tri in pol kilometra od ustja Stradomke proti vzhodu, kajti od tod je bilo možno delovati do Bochnije ter odrezati ves promet na veliki cesti in na Karola Ludovika železnici. Že več dni se je ta ploščnata gola kopa s svojimi okopi daleč videla; 10. decembra zjutraj jo je bilo napasti. Dalje proti jugu je bilo pričakovati hudih naporov za višine zapadno od Krowko, na katerih je sovražnik pripravil več črt drugo za drugo; na glavni cesti se je naša bojna črta prerila na sto korakov do ruskih postojank.

Proti jugu od nemške fronte, ki je kljubovala kakor trden zid, je skupina fml. Smekala s pomočjo nekoliko nemških stotnij zvečer z naskokom osvojila že imenovano prevladajočo višino Kobyla, dočim je naša skupina v dolini Losnice proti trdovratno branjenim, utrjenim postojankam le malo napredovala.

Herbersteinovo skupino je sovražnik na obeh straneh velike ceste v Limanovo napadel, da se je dosegel zvečer uspeh. Oddelki honvednega polka iz Miskolcza so kmalu zopet obnovili bojno črto. Druge ogrske domobranske čete in poljska legija se je odposlala čez Slopnice in čez griče, ki leže na vzhodu Slopnic, ker je, kakor se je poročalo, tudi tja prodirala sovražnikova pehota.

V zmislu dosedanjšega načrta, da je treba sovražnika v severni smeri odbiti, je sestavil fml. Roth na južnem armadnem krilu iz vseh južno od Nemcev nahajajočih se čet pod poveljstvom zvečer v Dobo dospelega fml. pl. Arza bojno skupino pod enotnim vodstvom. Tej skupini, kateri se je podredila tudi košiška honvedska divizija, ki bi se imela zvečer v Tymbarku-Dobi izvagonirati, se je poverila naloga, da prepreči napredovanje sovražnika od Kanine proti Limanovi, na drugi strani pa skupno s četami v Loscinski dolini in od nje proti severu, ki so se nahajale pod poveljstvom fml. Smekala, izvrši napad v glavni smeri čez višine vzhodno od Krosne, da sovražnika čez Jakobkowiec in čez Dunajec odbije.

Fml. pl. Arz je odredil dodatno, da se ima brigada na čelu prihajajoče honvedske divizije stopnjema odposlati k čistilnici nafte na razpotju severozapadno od Limanove, ostanek divizije z enim ba-

taljonom kolesarjev in nekaj eskadroni pa zbrati pri Tymbarku.

Ker so pa tako potrebna pehotna ojačenja le polagoma prihajala, je kritični položaj, ki ga je povzročilo napredovanje ruskega VIII. zboru, pri Limanovi še nadalje trajal. Tudi na severnem krilu Rothove skupine je sovražnik 9. decembra svoj odpor ojačil ter 10. decembra pričel s protinapadom.

O sovražnikovi konjeniški diviziji, ki se je opazovala zahodno od Starega Sandeca in o našem oddelku, ki se je umaknil ob Dunajcu, se ni do opoldne nič novega poročalo. Na poizvedovanje se je zato odposlal en eskadron proti Starem Sandecu. Ko je poročal odposlani poizvedovalni oddelek, da se je zapletel pri Zalesju v ogenj z neko kozaško stotnjico, mu je poslal podmaršal pl. Arz na pomoč dva eskadrona in poljsko legijo. Po kratkem boju so navedeni oddelki sovražnika, ki je bil tudi ojačen, vrgli nazaj in so prenočili v Zalesju. Zvečer je bil obveščeni podmaršal Roth v Dobri, da je potisnila ruska kavalerijska divizija naš oddelek pri Zabrzezu nazaj in da je prodrla do Kaminiece, s sprednjimi četami pa še bolj naprej ob potoku v smeri proti Dobri. Ker so bila tu sovražniku odprta pota v Dobro in v Mazano Dolno, so se iz teh krajev potisnili mali pehotni oddelki nasproti v južnih postranskih dolinah. Ponoči se je tudi alarimiral kolesarski bataljon, ki se je prepeljal zgodaj zjutraj z železnico v Neumark, da poihiti od tam brzo v Zabrzez in da pride za sovražnikov hrbet.

Proti Novemu Sandecu odposlane sile pod poveljstvom podmaršala pl. Szurmaya levega krila Boroevičeve armade so došle 9. decembra v trajnem stiku s sovražnikovo konjenico po nasilnem pohodu čez Krzyzowko. Lastna kavalerija, ki je prodirala v dolini Poprad in ki je bila ojačena z nekaterimi bataljoni, je pričela severno od Rytra boj z nekim ruskim pehotnim polkom z artiljerijo. Sovražnikove sile, ki so prodirale proti krilu in hrbtu nadvojvodove armade, so bile tako same ogrožene za hrbtom.

Ker so kazali znaki in poizvedovanja letalcev 9. decembra, da se namerava umikati sovražnik med cesto Lapanow-Lepnico in Rabo, so se izdala tudi tamošnjim četam za ta slučaj potrebna navodila; predvsem so se morale, podpirane po ognju topov, približati sovražnikovi črti.

Na severnem krilu skupine Roth se je pričel 10. decembra po pripravi s težkimi topovi iz doline Stradomka, s poljskimi topovi z gričev vzhodno od potoka, ko se je pričelo daniti, nameravani napad na goli, okrogli vrh. Linškemu pešpolku se posreči, da vdere v sovražnikove strelske jarke. Nenadoma se pojavijo na višini močne ruske rezerve. Gnan po ognju lastnih strojnih pušk naskakuje sovražnik v gostih množicah. Naše strojne puške streljajo zama do zadnjega; po kratkem odmoru se zopet izpolnijo vrzeli v sovražnikovih vrstah. Zaman se žrtvujejo posamezne stotnije hrabrega 14. in 59. polka in cesarskih lovecev; premoči ne morejo ustaviti. Tudi zadnje vrhove vzhodno od Stradomke se more držati le začasno. Od več strani potisnjeni v nižino Polanka (tako se zove zadnji postranski potok, ki se izteza 2 km pred izlivom v Stradomko), se morajo umikati zelo zmanjšani polki v najhujšem sovražnikovem ognju na zahodni breg Stradomke. Junaško krije artiljerija umikanje. Iz najbližnje daljave omejuje ogenj iz topov poljskega topničarskega polka št. 42.

iz Steyra pritisk Rusov. Neko baterijo, ki se umika, napade pehota v krilu, hitro še enkrat pripravi topove in zažene sovražnika nazaj. Popolnoma mirno prekoračijo boja navajene čete Stradomko in se ustavijo na vrhovih zahodno od potoka na nov odpor.

Tudi v težavnem gozdnem in gorskem ozemlju bolj proti jugu se prično neenaki boji. Sovražnik je tu s premočno težko artiljerijo prisilil naše čete, da so zapustile nižinske črte in je tu zbral ponoči močne sile, ki so zgodaj zjutraj izpadle v trenutku, ko so pričeli naši napadi tiste nižine prekoračevati počez v severnovzhodni smeri. Lovci in deželni strelci dela številno premočnemu sovražniku niso olajševali: protinapad sledi drugemu, v razljutenem ročnem mežu se je branila težko priborjena zemlja in šele ko je napočila tema, so se naši junaki umaknili na povelje tudi na griče zahodno od Stradomke nazaj. Temu umikanju so se morale pridružiti tudi naše čete, ki so se nahajale južno od ceste Lapanow-Lipnica vzhodno od Stradomke, ki niso bile nič manj silovito napadene, kakor tudi levo krilo Nemcev.

Utrujeni sovražnik ni nikjer pritiskal za nami in je prekoračil nižino Stradomke le pri izlivu potoka. V ta prostor so bila odposlana ojačenja iz Wieliczke čez Gdow in Rabo. Ker bi bilo postalo število armadnih delov, ki naj bi jih vodil podmaršal Roth, preveliko, je izročilo poveljstvo armade vodstvo vseh čet, ki so stale na levi od Nemcev, podmaršalu Ljubičiču. Naše sile severno od Rabe so morale tudi odbiti sovražnikove napade.

Kljub opisanemu neuspehu se je lahko smatral položaj nadvojvodove armade zvečer 10. decembra kot ugoden, ker se je kriza na južnem krilu pri Limanovi premagala in ker se je čutil učinek lastnih sil, ki so prodirale z jugovzhoda in z juga proti Novemu Sandecu.

Skupina podmaršala pl. Arza naj bi ta dan s svojima došlima dvema gorskima baterijama, ki sta ojačili severno krilo, skupno prodrli proti Jabkowocu z desnim krilom Nemcev, ki je bilo dirigirano na višine vzhodno od Rajbrota; skupina v dolini Lososima se je morala priklopiti napadu. Pri Limanovi se naj vsaj drži, a ob ugodni priliki naj prične napaditi.

Napad južno od Rajbrota in na obeh straneh doline Lososina je mogel nasproti že zelo močno utrjenim sovražnikovim postojankam le počasi napredovati. Popoldne so prešli Rusi tudi tu k protinapadu in so zopet osvojili vrh Kobyla. Neki proti višini Salasz (kota 909 severozahodno od Pisarzowe) odposlani bataljon je našel to točko že zasedeno po sovražnikovih pehota s strojnimi puškami in se je mogel držati le s pomočjo nekega kavalerijskega oddelka in s strojnimi puškami.

Proti Limanovi so napadle še predno se je zdanilo, močne ruske sile ob obeh straneh ceste. Juški huzarji, ki so se bojevali peš, so se hrabro držali in so pobili končno s kopiti veliko naskakujočih sovražnikov. S težkimi izgubami častnikov in moštva plačani hrabrosti huzarskih polkov št. 9., 10. in 13, gre zahvala, da si sovražnik ni drznil ta dan iznova napadati, in da je bil premagan nevaren položaj.

V prvih popoldanskih urah je javil dopoldne došli poveljnik košičanske honvedne divizije podmaršalu pl. Arzu, da se nahaja sovražnikovo levo krilo južno na griču Golcow, ki naj se išče 4 km južno

od Limanova; lastno desno krilo mora zato, da izvede nameravno obkolitev, prodirati čez vrhove severno od Zalesje vodeče vozne poti; zato se pomakne zadnja brigada že ta dan v Stopnice, da podvzame že ponoči nadaljnje pomikanje.

Proti Kamienici potisnjena poljska legija je našla tam le še slabšo sovražnikovo kavalerijo, ki se je umaknila ob Dunajcu. Kolesarski bataljon je došel opoldne v Neumarkl in se je odpeljal takoj proti Kroskienku.

Južno od Novega Sandeca se položaj 10. decembra ni bistveno izpremenil, naša skupina severno od Rytro je pričakovala za nameravan napad dohoda nekaterih pri Alt-Lublau zbranih črnovojniških bataljonov. V ozemlju severnovzhodno od Novega Sandeca se je pričel boj vzhodno od Nawojowke proti kavalerijski diviziji, ki je bila odposlana iz zgornje doline Dunajec čez Novi Sandec in proti neki iz karpatske bojne črte odposlani strelski brigadi.

Učinek naše operacije v vzhodni Galiciji na položaj v Karpatih ni izostal. Že več dni so odhajale močnejše sovražnikove sile nazaj čez gore, da so se pomikale nato zahodno proti bojišču.

Rusi so nadaljevali tu ponoči na 11. december svoje poizkuse proti Limanovi in v dolini Lososina. Obupni sovražnikovi naporji so se izjalovili ob vztrajnosti in ob hrabrosti naših čet; lahko so se tudi zbrale za vse slučaje nove sile za našo bojno črto, ker je pričela dohajati s Poljskega došla kombinirana brigada.

(Dalje prihodnjič.)

Izmenjava nemških in ameriških not.

Ameriški veleposlanik je izročil po naročilu vlade Zedinjenih držav nemški vladi noto, datirano z dne 22. februarja.

Ameriška nota.

Ameriška nota naglašja, da nikakor ne mara, da bi jo smatrala Nemčija in Anglija nekako kot pogoj za kako pogodbo med Nemčijo in Anglijo, marveč le kot prijateljski nasvet. Vendar predlaga nota tole:

Nemčija in Anglija se sporazumeta:

1. da se plavajoče mine od nobene strani posebej ne raztrosijo v obrežnih vodah ali pritrde mine na odprtem morju, razen za obrambo v razdalji topovskega streljaja od kakega pristanišča in da bodo imele vse mine znak vlade, ki jih je dala raztrositi, tudi morajo biti mine tako konstruirane, da so neškodljive, če se odtrgajo.

2. Podmorske čolne ne sme uporabljati nobena izmed obeh vlad za napad na trgovske ladje katerekoli narodnosti, razen če ustavijo te ladje, da jih preiščejo.

3. Nobena izmed obeh vlad ne bo uporabljala nevtralnih zastav kot vojno zvijačo trgovskih ladij.

Anglija izjavi, da živil ne bo postavila na listo absolutne konterbande in da angleške oblasti ne bodo zadržale takih tovorov, če so adresirane na agenture v Nemčiji, ki jih bodo Zedinjene države označile. Te agenture in prodajalci bodo živila prodajali edino le civilnemu prebivalstvu. V to naj privoli tudi nemška vlada.

Odgovor nemške vlade.

Nemška vlada je na to ameriško noto odgovorila z noto, datirano z dne 28. februarja.

Nemška nota v principu soglaša s predlogi ameriške note ter pripominja k posameznim točkam.

1. Glede polaganja min je nemška vlada pripravljena dati zaželjeno izjavo. Tudi soglaša s pritrditvijo vladnih znakov, ne zdi se ji pa umestno odpovedati se pravici, uporabljati zasidrane mine kot napadalno orožje.

2. Glede podmorskih čolnov je nemška vlada zadovoljna s predlogom. Če pa bi podmorski čolni pri preiskavi kake trgovske ladje dognali, da je ladja sovražnikova last, ali da vozi konterbando, bi postopali po splošnih določilih mednarodnega prava.

3. Predpogoj je, da sovražne ladje ne uporabljajo nevtralnih zastav in drugih znakov nevtralnosti. Seveda te ladje tudi ne smejo biti oborožene in se ne smejo braniti.

4. Ureditev dovoza živil v Nemčijo se zdi nemški vladi sprejemljiva. Dovoz bi se izvršil preko nemških in nevtralnih pristanišč. Nemška vlada je pripravljena podati predlagane izjave, da se bodo ta živila uporabljala le za civilno prebivalstvo. Ob enem pa obstoja nemška vlada tudi na tem, da se ji dovoli uvoz krmil.

Nemška vlada si seveda pridržuje definitivni odgovor za takrat, ko bo izvedela, kako stališče bo v tem vprašanju zavzela Anglija.

Tudi želi, da bi se vzel v pretres predlog, da se izključi vsako dovažanje vojnega materiala iz nevtralnih držav vojskujočim se državam na ladjah, katerkoli narodnosti.

Kako so Rusi gospodarili v Bukovini.

Dunajski in graški listi poročajo, da so dobili iz Bukovine ta-le poročila: Rumunsko kmečko prebivalstvo Bukovine je storilo zelo važen in presenetljiv sklep. Odposlanstvo romunskih kmetov iz občin, ki so jih Rusi opustošili, je oddalo predstojniku obmejne policije v Burdujeniju prošnjo do rumunskega ministrskega predsednika, v kateri ga prosijo, da jim v slučaju zopetne ruske invazije dovoli pobegniti v Rumunijo. Svojo prošnjo utemeljujejo z grozotami, ki da so jih izvršili Rusi. Može so pohabili, da Avstriji ne morejo več služiti, mladeničem so pogosto odrezali prste, žene in deklice so onečastili, številne vasi opustošili in oropali tisoče kmetov, tako da jim ni preostalo drugega, kakor se izseliti. Kmetje so zaprosili romunsko vlado za skorajšnji odgovor.

Dan na dan prihajajo dolgi vlaki vjetnikov iz Kolomeje. Zdi se, da Rusiji zelo primanjkuje pušk. Mne okupacijo so se baje vadili rekruti v Bukovini s palicami. Dvatisoč Rusov so poslali brez pušk v Jakobenj ker so mislili, da bodo tam dobili puške padlih. Ko so Rusi zapustili Černovice, je od njih postavljeni župan Bocancea zblaznel. Poslali so ga v Odeso s sanatorij. Neka ruska patrolja je dezertirala pri Chotinu na romunsko tla, kjer so jo razorožili.

Tedenske novice.

(Pustite si cepiti koze.) Z zdravniške strani se nas opozarja, da se ljubljansko prebivalstvo le malo briga za važno in enostavno profilaktično sredstvo proti kozam — za cepljenje. Res je, da je zdravstveno stanje v Ljubljani izvrstno in da ni govora o kakih neposredni nevarnosti, da bi se razširile koze ali kake druge kužne bolezni, toda v vojnem času se ne sme zamuditi ničesar, kar služi v obrambo proti kužnim boleznim in čim bolj smo previdni, tem manj se nam je bati epidemičnih bolezni. En sam pogled na statistiko kužnih bolezni na Dunaju nas podučiti o važnosti cepljenja proti kozam. Od novembra do februarja je obolelo na Dunaju na kozah 805 civilnih in vojaških oseb, 173 bolnikov je umrlo. Med umrlimi jih je bilo 119, ki si sploh niso dali cepiti koze, ostali pa so bili sicer cepljeni, toda še kot otroci ali pa pred več kakor 6 leti. Iz tega dejstva izhaja jasno, da so osepnice le onim smrtno nevarne, ki se niso dali pravočasno cepiti. Cepljenje pa naj bi se vsaj vsakih 6 do 7 let obnovilo. Neudobnosti, ki so združene s to proceduro so malenkostne, stroškov pa sploh ni, ker so javni sanitetni organi vedno pripravljene odrediti brezplačno cepljenje koz.

(Iz poštne službe.) Imenovani so: poštni aspirant Eduard Aichholzer za poštnega oficijanta v Trziču; poštna asp. Ana Schigur za oficijantinja v Ičiče; poštna ekspeditinja Marija Klemen za poštarico v Semiču. Premešeni so: poštni oficijant Josip Košuta I. iz Nabrežine v Trst I.; poštna ofic. Alojzija Pišek iz Ičičev k Sv. Ivanu pri Trstu; poštar Josip Hladnik iz Kandije v Rakek. — Službe oproščena je bila ekspeditentinja Marijana Brajnik vsled opustitve pošte Jesenice II.

(Državne železnice in obdelovanje zemljišč) Železniško ministrstvo je odredilo, naj se dado v najem vsa zemljišča, ki so jih nakupile državne železnice za morebitno razširjenje proge. Vsa ta zemljišča se naj intenzivno obdelajo, da se s tem pridobi čim največ živil. Uprava državnih železnic bo večinoma na svoje stroške preskrbela svoje uslužbenice, ki imajo v najemu zemljišča, z umetnimi gnojili in s semeni. Pridelki, ki presegajo zakupnikove potreščine, se bodo oddali takim uslužbencem, zlasti nižjih kategorij, katerim ni bilo mogoče dati na razpolago nobenih zemljišč za obdelovanje. Skupilo za te pridelke pa ostane zakupnikom. Glede primerne dobave gnojil in semen, kakor tudi glede strokovnjaških nasvetov, se bodo ravnateljstva državnih železnic obrnila na kmetijske centrale.

(Prošnja.) Zaloge vkuhanega sadja, katere so blagodarne gospodinje velikodušno darovale v pretečeni jeseni po branju sadja za v tukajšnjih bolnicah oskrbovane ranjence in obolele vojake, so sedaj porabljene. Bolniški zdravniki bridko pogrešajo pomanjkanje tega v težkih slučajih neobhodno potrebnega živila in krepčila ter prosijo za odpomoč. Podpisana kot predsednica deželnega in gospejnega pomožnega društva Rdečega križa za Kranjsko si zato usoja še enkrat prositi častite velikodušne gospodinje v Ljubljani in na deželi, da naj iz vsakega gospodinjstva katero razpolaga z vkuhanim sadjem (čežano, marmelado), podarijo blagohotno mali del v plemeniti namen. Takí darovi naj se blagovolijo oddati v stanovanju podpisane (deželna vlada, I. nad.). — V

Ljubljani, dne 25. februarja 1915. — Karla baronica Schwarz m. p.

(Vojne znamke.) S posebno naredbo je določeno, da morajo prodajalci poštnih znamk jemati in prodajati tudi takozvane vojne znamke. Na vsake tri navadne znamke mora prodajalec vzeti eno vojno znamko. Vrh tega je določeno, da poštna uprava sploh ne vzame vojnih znamk nazaj. Če jih prodajalec ne spravi v denar, ostanejo njemu. Kakor je čitati v graških listih, ne mara ondotno občinstvo kupovati vojnih znamk in ker morajo prodajalci prodajati te znamke v razmerju 1 : 3 z drugimi znamkami, izgube marsikakega odjemalca. Tako je tudi v Ljubljani. Ljudje ne marajo, da jim trafikantje vsiljujejo vojne znamke, dasi so trafikantje primorani to storiti, dočim poštni urad daje navadne znamke, kolikor jih hoče kdo kupiti, ne da bi mu silili vojne znamke. A ravno na poštnem uradu bi laglje spravljali vojne znamke v denar, kakor po trafikah, kajti trafike so odvisne od svojih odjemalcev, poštni urad pa od nikogar.

(Nove olajšave za dijake, ki vstopijo v vojaško službo.) Vsled odrejene pritegnitve v letih 1895. in 1896. rojenih za črnovojniško službo pod orožjem je vojni minister za učence srednjih šol izdal nekaj nadaljnjih izjemnih določil. Tako bodo učenci rojstvenih letnikov 1895. in 1896. v 8. gimnazijskem ali 7. raelskem razredu ali v 4. letniku učiteljskega, ako bodo pri pregledovanju spoznani za sposobne, takoj pripuščeni k zrelostnemu izpitu pod svoječasnimi modalitetami. Takisto so osmošolci, ozir. sedmošolci rojstvenega letnika 1897., ki se prostovoljno prijavijo za vstop v vojaško službo, takoj pripuščeni k zrelostnemu izpitu. Vsi v vpoklicanih rojstvenih letnikih do vstevši 1896., ki so učenci predzadnjega ali kakega drugega razreda srednje šole, trgovske akademije itd. dobe za slučaj, da dejansko odrinejo v aktivno vojaško službovanje, predčasno spričevalo o razredu, ki so ga obiskovali, ako je smatrati, da so zmožni prestopa v višji razred. Privatisti smejo polagati predčasno izpite.

(Za črnovojnike letnikov 1895 in 1896.) Tudi črnovojnikom teh dveh letnikov se priznava enoletniška pravica, in sicer pod naslednjimi pogoji: Črnovojniki letnika 1895. morajo imeti ali spričevalo, ki jim daje pravico do enoletniške prezenčne službe, ali pa morajo dokazati, da se nahajajo v l. 1914/15 v nem razredu kakega učnega zavoda, katerega absolviranje daje enoletniško pravico. Oni črnovojniki, ki so rojeni leta 1896., morajo dokazati, da se nahajajo ali v gori navedenem razredu, ali pa v takem razredu, katerega absolviranje bi jih upravičilo, se podvreči takozvani dopolnilni skušnji za enoletništvo. Ako hočejo črnovojniki letnikov 1895. in 1896. služiti pri kaki drugi četi, kakor pri oni, kateri so bili kot črnovojniki prideljeni, morajo vstopiti kot prostovoljci v armado ali v domobranstvo. Tozadevne prošnje morajo vložiti pri pristojnem c. in kr. poveljstvu dopolnilnega okraja, oziroma pri c. kr. domobranskem dopolnilnem poveljstvu, in sicer črnovojniki letnika 1895. najkasneje do 8. marca, oni letnika 1896. pa najkasneje do dne 8. aprila 1915.

(Oddaja trt.) Ker je še dosti vinogradnikov, ki se niso v jeseni pravočasno zglasili za trte, se nanašajo, da imajo državne trtnice na Kranjskem še

dosti divjih in cepljenih trt na razpolago, ki se oddajajo po običajnih znižanih cenah. Kdor želi še trte dobiti, zglasi naj se čim prej mogoče naravnost ali potom županstva pri c. kr. vinarskem nadzorniku v Kandiji pri Rudolfovem.

(Smrt v vodi.) V potoku Reka je utonila užitarica Rozalija Sleme iz Vašce. Šla je zgodaj zjutraj v cerkev in v temi padla v potok. V Sori je med Zgornjimi in Spodnjimi Železniki utonil bajtar Matvez Polajnar in Češnjice.

Razne stvari po svetu.

(Izgube v vojni.) Nemški listi razpravljajo po podatkih pariškega „Matina“ o izgubah, katere je pretrpela tripelententa v dosednjih bojih. V ruski armadi je padlo do konca januarja približno 680.000 mož. Statistika uči, da pridejo na 1 mrtvega vojaka 3 do 4 ranjeni; na podlagi tega računa bi imela torej ruska armada nekaj nad 2,200.000 ranjencev. V nemški armadi ozdravi približno 70% ranjenih vojakov popolnoma, tako da se morejo zopet vrniti na bojišče. To razmerje je v ruski armadi gotovo neugodnejše, že radi oddaljenosti bolnišnic in dolgotrajnih trans, portov. Radi tega smemo računati, da izgubijo Rusi poleg mrtvih še vsak mesec približno 80.000 mož, ki postanejo nesposobni za nadaljnji boj. Trajne izgube ruske armade v prvih 6 mesecih je torej ceniti na 2,300.000 mož. Mirovno stanje ruske armade znaša 1,844.000 mož. Ako primerjamo število izgub s številom mirovnega stanja, vidimo, da je (pri tri-, ozir. štiriletni vojaški službi) znatni del ruske aktivne vojske že uničen. K temu pridejo pa še izgube na ujetnikih. Po istem računu izgubi ruska armada mesečno še 64.000 mož, katere zajamejo ali Nemci ali Avstrijci. — Francozi izgubijo mesečno 44.000 ujetnikov. Padlih vojakov šteje francoska armada do konca januarja 360.000, ranjenih torej po znanem razmerju približno 1,260.000, 70% od teh ozdravi popolnoma, 30% jih ostane nesposobnih za vojaško službo. Okrog 60.000 vojakov je povrh umrlo za raznimi kužnimi boleznimi. Trajne izgube francoske armade znašajo torej približno 1,100.000 mož. Ker znaša mirovno stanje francoske armade 700.000 mož, je smatrati, da je tudi večina francoske aktivne vojske že uničene. — Izgube belgijske armade se cenijo na 130.000 mož. Najmanjše izgube ima Anglija — namreč le 80.000 mož. Tripelententa je torej žrtvovala vojnemu bogu že grozno hekatombo 3 in pol milijona mož.

(Uporaba beguncev za poljska dela.) Pri ministrstvu za notranje zadeve se je vršila enketa o uporabi beguncev za poljska dela. Na razpolago je kakih 14.000 sezonskih delavcev, ki so sicer šli vsako leto v gotovem času na veleposestva na Nemškem, Češkem in Nižjeavstrijskem in ki so sedaj zbrani v raznih koncentracijskih taborih. Dobe se le proti gotovim pogodbam in delodajalec prevzame pogodbeno obveznosti. Kranjsko je zastopal dr. Lampe, ki je naglašal, da pri nas niso begunci v koncentracijskih taborih, kakor drugod, ampak razdeljeni po občinah. Imamo jih do 5000, od katerih je pa mnogo obrtnikov in družin drugih stanov. Za poljsko delo bo sposobnih kakih 600, večinoma žensk. Za

Kranjsko, ki bi spomladi trpela silno vsled pomanjkanja vprežne živine in del. moči na poljih, je treba, da se tisti begunci, ki so tu, pritegnejo k poljskemu delu. Zastopnik poljedelskega ministrstva je obljubil, da se to sprejme v novo naredbo, ki v kratkem izide. Zupani bodo tedaj imeli moč, da bodo take osebe ob času nujnega dela, tudi prisilili k delu na polju. Iz Kranjskega bo v kratkem čez poldrugi tisoč beguncev odposlanih v veliko koncentracijsko taborišče, ki se gradi v Gmündu. Kdor si želi obdržati od tu bivajočih beguncev kako delavsko moč, naj se torej pogodi že zdaj, preden ga odpeljejo. Veliki posestniki se naj obrnejo potem do koncentracijskih taborišč v Gmündu, v Lipnici na Štajerskem in v Wolfsbergu. Od tam vzameta okoli 10.000 delavcev samo Češka in Nižja Avstrija. Za ostale se pa jako zanima Nemčija, ki bi najrajše vse pobrala. Priglasila se naj pošljejo na deželno delavsko posredovalnico pri deželnem odboru v Ljubljani. Dodatno k temu poročilo omenjamo še, da je dr. Lampe tudi omenil vprašanja vojnih ujetnikov, ki bi se porabili za poljska dela in za zgradbe javnih korporacij. Odgovorilo se je, da leži zadeva pri vojnem ministrstvu, ki se še ni odločilo v tem oziru.

(Kdaj se bo sklenil mir.) Če bi hotel kdo verjeti različnim francoskim in angleškim prorokom, bi trajala sedanja vojna še zelo dolgo. Angleški vojni minister se je celo izjavil, da se bo vojna meseca maja šele prav začela, da pa zna trajati tudi tri leta in da sploh ne bo končana, dokler ne bodo Nemci izpraznili Belgijo, makar bi morala trajati 20 let. Na take besede ni dosti dati. Kdor hladno vso stvar preudari, spozna kmalu, da bo vojna trajala tako dolgo, dokler jo bodo prizadete države mogle denarno zmagovati in dokler ne bo ena vojskujočih se skupin na kopnem in na morju premagana. Francoski finančnik in bivši minister Guyot je glede finančne strani sedanje vojne izkalkuliral sledeče: Če se vzame, da ima Nemčija 4,500.000 mož pod zastavami, Francija 4,000.000, Rusija 5,400.000, Avstrija 3,500.000, Belgija, Angleška in Srbija 1,500.000 in če se vpošteva še tiste države, ki sicer ne vodijo vojne, pa so svoje armade mobilizirale, potem je zdaj 18,500.000 mož pod zastavami. Stroški znašajo povprečno za moža na dan 12 kron, torej skupno 220 milijonov kron na dan; 660 milijonov kron na mesec in 3960 milijonov kron na pol leta. Upoštevati je pa tudi zaslužke pri mezdah in plačah. Ti znašajo samo na Francoskem 3,600.000 kron; za vse države računa Guyot, da znaša produkcijska izguba 40,700.000 kron. Če se končno še računajo različni izdatki, ki jih imajo države, preskrba beguncev in vjetnikov, po vojni povzročena škoda na poslopih in poljih, znašajo po Guyotu stroški za vojno v šestih mesecih 104 tisoč milijonov. Če je ta račun utemeljen, potem ne moreta niti bogata Angleška in bogata Francija vzdržati tri leta trajajoče vojne. Drugi vzrok miru bi bila odločilna zmaga ene ali druge stranke. V ta namen je potrebno novih rezerv, Francija je po Guyotu že izčrpana, Angleška nima oficirjev za izvežbanje vojaštva in sploh ne more toliko ljudi skupaj spraviti, kakor govori lord Kitchener, Rusija pa s svojimi rezervami tudi ni dosti na boljšem, kakor Avstrija in Nemčija. Sodi se torej, da bo vojna kvečjemu trajala še pet mesecev, kar bosta Avstrija in Nemčija finančno lahko vzdržali in s svojimi boljšimi armadami zmagali.

(Koliko veljajo težki izstrelki.) Z ozirom na to, da vladajo o vprašanju, koliko veljajo težki izstrelki, napačna mnenja, opozarja „Die Zeitschrift des Verbandes deutscher Techniker“ na cene, ki so jih stavile različne tovarniške tvrdke pri zadnjem konkurznem razpisu severoameriški artilerijski upravi. Tako stane en izstrelak za 10·2 centimetrski top 42 kron, za 12·7 centimetrski top 54 kron in za 35·6 centimetrski top 1920 kron.

(Nasilnež z revolverjem.) V Trziču (Monfalcone) je poslovodja Spacapan naročil delavcu Fusarju, naj na parniku, ki je v delu, izvrši neke posle. Fusar ni hotel tega naročila izpolniti in je bil vsled tega odpuščen. Ko se je Spacapan peljal s kolesom od dela domov, je Fusar izza nekih vrat dvakrat nanj ustrelil in ga poškodoval. Fusar je pobegnil.

(Petrolej iz vode.) Na Nemškem so našli, da je mogoče iz vode napraviti petrolej. To se pravi, nekaj petroleja je že treba, a ne dosti. Recept za izdelovanje petroleja se glasi: Vzemi liter vode, skuhaj jo in deni vanj pol funta sode; ko se ta raztopi, pusti vodo, da se ohladi in ji potem prilij četrt litra petroleja. Tako „petrolej“ gori kakor pravi im sveti menda še nekoliko bolj. Iz enega litra petroleja se dado na ta način napraviti štirje litri. V Reininghausovi pivovarni so to že poskusili in se je dobro obneslo. Paziti pa je, da je za primešanje vodi porabljeni petrolej popolnoma čist in da mu ni že prodajalec kaj vode prilil.

10.000 kron nagrade.

Brado in lase povzroči resnično v 8 do 14 dneh pristni danski Nokah-balzam. Staro in mlado, gosposdije in gospe rabijo za rast brade, obrvi in las samo «Nokah-balzam». Neškodljivost zajamčena. Če to ni resnično, plačamo 10.000 kron v gotovini

vsakemu golobrademu, plešastemu ali redkolasemu, ki je sedem tednov rabil Nokah-balzam.

Gospod H. Hjort piše: Uspeh je že zaraditega skrajno velik, ker pri meni, kljub temu, da sem star 27 let, pred uporabo Nokah-balzama še ni nič pričela poganjati brada. Iz hvaležnosti Vas bom povsod priporočal ter znamenjem z velespoštovanjem!

Ob neuspehu povrnemo znesek. 12-10

«Vsaki dami morem pristni danski Nokah-balzam priporočati kot prijetno in uspešno sredstvo, da lasje nanovo zrastejo. Dolgo časa so mi lasje zelo izpadali, tako da so se prikazale na glavi gole lise. Ko sem pa štiri tedne rabila Nokah-balzam, so pričeli lasje zopet rasti, so postali gosti, težki in lepi. Gdēna. C. Holm.

Zavoj «Nokah» 10 K. Diskretna zavojnina. Denar se pošlje naprej ali pa se pošlje po povzetju (kot plačilo se sprejemajo tudi poštno znamke). Piše naj se

Hospitals Laboratorium, Copenhagen K. 1060
Postbox 95 (Daenemark)

(Dopisnice je treba frankirati z 10 vinarско znamko in pisma s 25 vinarско znamko).

Prosim izrežite ta oglas!